

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Gymnázium a Obchodní akademie, Říčany, Komenského náměstí 1/1280

Komenského náměstí 1/1280, 251 01 Říčany

Identifikátor školy: 600 007 766

Zřizovatel: MŠMT ČR Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana

Školský úřad Praha východ, Biskupská 7, Praha 1 – Nové Město

Termín konání orientační inspekce: 25. – 28. leden 2000

Čj.	03670/00-00001
Signatura	oc5zt201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Gymnázium v Říčanech bylo založeno v roce 1950, kdy byla zřízena jako jedenáctiletá střední škola. V letošním školním roce oslaví padesátileté jubileum svého nepřetržitého trvání. Za dobu své existence prošlo všemi změnami, které tento typ středních škol postihly. V roce 1990 bylo vedle čtyřletého studia zahájeno paralelní sedmileté studium, které v současné době není obnovováno a dokončuje svoji výchovně vzdělávací činnost. Od r. 1995 byl otevřen osmiletý studijní cyklus. Školní budova i pozemek jsou majetek státu, k nimž má škola právo hospodaření. Obchodní akademie byla zřízena k 1. červenci 1997 transformací, do té doby existující Rodinné školy, založené začátkem školního roku 1995. Rozhodnutím MŠMT ČR z 18. března 1998 byla s účinností od 1. července 1998 sloučena s Gymnáziem Říčany. S platností od 1. září 1998 rozhodnutím Školského úřadu Praha východ byla výuka přemístěna z původních dvou pronajímaných pracovišť do části jednoho z objektů bývalého SOU a U stavebního Říčany, Kolovratská 1704, neboť nájemní smlouva uzavřená na dobu určitou do 31. prosince 1999 vypršela. Po zrušení SOU a U stavebního se Gymnázium stalo rozhodnutím MŠMT ČR ze dne 28. prosince 1998, s účinností od 1. ledna 1999, právním nástupcem SOU a U a převzalo právo hospodaření k budově v ulici Kolovratská 1704. Jedná se o dočasnou stavbu na pozemku soukromého vlastníka. Nájemní smlouva na pozemek se uzavírá vždy na jeden rok.

V době konání inspekce mělo Gymnázium Říčany 14 tříd a 393 žáků. V tomto školním roce 1999/2000 probíhají ve škole tři formy studia: čtyřleté studium pro žáky z 9. tříd základní školy (KKOV 79-41-K/001), sedmileté studium, které dobíhá (KKOV 79-41-K/01) a osmileté studium pro žáky z 5. tříd základní školy (KKOV 79-41-K/01). Výuka je uskutečňována podle MŠMT ČR schválených učebních plánů, včetně úprav generalizovaného učebního plánu gymnázia s osmiletým studijním cyklem čj. 20 594/99-22, který vstoupil v platnost 1. září 1999 a týká se žáků prvních a pátých ročníků osmiletého a prvních ročníků čtyřletého studia. Obchodní akademie má pouze druhý a třetí ročník, v nichž studuje 56 žáků. Pro stávající školní rok 1999/2000 nebyl první ročník, pro nedostatečný zájem uchazečů, otevřen. Výuka žáků probíhá v dislokovaném pracovišti ve výše zmiňované Kolovratské ulici č. 1704 vzdálené cca 20 minut chůze od budovy gymnázia.

Hodnocení kvality vzdělávání

Materiálně technické a psychohygienické podmínky školy:

Vstupní interiér školy je tvořen prostornými světlými a vzdušnými chodbami, umožňujícími bezproblémový komunikační provoz a poskytujícími i dostatek prostranství pro fyzickou a psychickou relaxaci žáků i jejich vyučujících. Šatny, jsou umístěny v suterénu budovy. V době konání inspekce měla škola pro své výchovně vzdělávací účely k dispozici 12 klasických standardně vybavených učeben, které jsou prostorné, světlé a vzdušné, snadno větratelné, udržované po stránce čistoty a hygieny. Jejich estetický vzhled je velice sporadický. Didaktická funkčnost je na standardní úrovni. Žákovský nábytek plně vyhovuje antropometrickým i hygienickým požadavkům. Živé nátěry konstrukcí a pracovních desek lavic oživují prostředí učeben a činí je útulnějšími. Vedle tohoto počtu kmenových tříd jsou ve škole k dispozici odborné pracovny fyziky a chemie, sedm odborných učeben pro dělenou výuku (laboratoř biologie, fyziky, chemie, dvě učebny cizích jazyků, informatiky a výpočetní techniky, výtvarné výchovy a aula, která je zároveň využívána jako učebna hudební výchovy), dále osm odborných kabinetů dvě administrativní kanceláře. Pro výuku tělesné výchovy má škola k dispozici velkou tělocvičnu a školní hřiště s umělou víceúčelovou hrací plochou. Již druhým rokem je škola napojena na Internet a v rámci výuky předmětu Informatika a výpočetní technika jsou žáci školy seznamováni s jeho použitím. Škola nemá k dispozici sborovnu,

ani knihovnu, která by sloužila i ke vzdělávacím účelům a rovněž absentuje žákovská studovna. V suterénu budovy je školní kuchyně a jídelna.

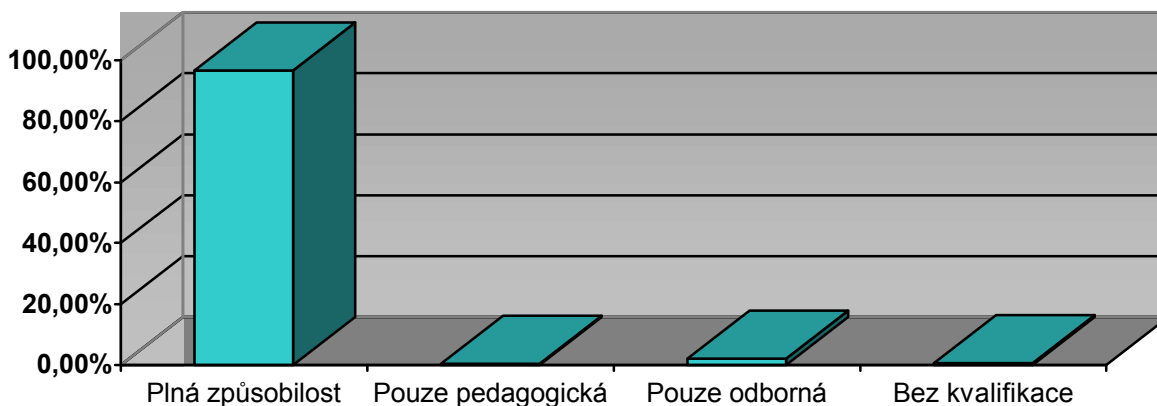
Škola má ve vztahu k počtu žáků a ke vzdělávacímu programu dobré prostorové podmínky. Odborné učebny jsou funkčně zařízeny a jejich velikost i kapacitní vybavení postačuje současným potřebám školy. Vybavení běžných učeben je rovněž na dobré úrovni. Ředitelství školy se v posledních letech soustředilo především na investiční opravy budovy představující zateplení školy a opravu fasády. Vybavení učebními pomůckami i didaktickou technikou je na standardní úrovni, avšak odlišné pro jednotlivé předměty. Možnosti výpočetní techniky jsou omezené a nacházejí se v oblasti spíše pod průměrem. Této oblasti by měla patřit prioritní pozornost ředitelství školy.

Personální podmínky školy:

Ve škole působí ve výchovně vzdělávacím procesu 30 interních pedagogů (včetně ředitelky školy a její zástupkyně) a 1 externí pracovník. Z uvedeného počtu je 29 plně profesně způsobilých pro daný stupeň vzdělávání a vyučované předměty, jeden vyučující postrádá pedagogickou kvalifikaci avšak ve vyučovaném předmětu (13 hod.) má dlouholetou profesní aktivní praxi. Od těchto velmi dobrých podmínek kvalifikovanosti vyučujících je odvozeno obsazení výuky předmětů v jednotlivých ročnících. Z celkového počtu 587 vyučovaných hodin jsou pouze 4 hodiny (výtvarná výchova) vyučovány bez potřebné kvalifikace (což představuje 0,68 %), 1 hodina ZSV a 2 hodin IVT bez odborné kvalifikace (0,51 %). Rovněž věková skladba pedagogických pracovníků je velice příznivá. Přehled o kvalifikační a odborné způsobilosti vyučujících skýtá následná tabulka:

Pedagogičtí pracovníci	Pedagogická a odborná způsobilost							
	úplná		jen odborná		jen pedagogická		nevyhovující	
	interní	externí	interní	externí	interní	externí	interní	externí
Učitelé	29	0	1	0	0	0	0	1

Procento hodiny vyučovaných s			
Plná způsobilost	Pouze pedagogická	Pouze odborná	Bez kvalifikace
96,6%	0,51%	2,2%	0,68%

Personální struktura pedagogického sboru odpovídá vzdělávacímu programu a ČŠI ji hodnotí jako vynikající.

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA A HUMANITNÍ PŘEDMĚTY

Český jazyk a literatura

Gymnázium

Výuka českého jazyka a literatury probíhá v souladu s učebními dokumenty a je koordinována tematickými plány učiva. Dle rozvrhu hodin odpovídají týdenní časové dotace požadavkům učebních plánů čtyřletého i víceletého gymnázia.

Personální podmínky pro výuku na gymnáziu jsou velmi dobré. Předmětu vyučují čtyři vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Materiální podmínky mají vyhovující úroveň. Žáci vlastní vhodnou řadu učebnic včetně čítanek, a doporučené odborné studijní literatury. Mají možnost čerpat vědomosti z velmi dobře vybavené žákovské knihovny, jejíž knižní fond tvoří okolo 6 000 titulů. Knihovna nabízí bohatý repertoár umělecké literatury, ale i možnost pracovat s literaturou odbornou včetně jazykových příruček. Didaktická technika je předmětu k dispozici ve standardním množství; při výuce byla používána ojedinele. Vzdělávací proces předmětu probíhal v klasicky zařízených třídách s běžným vybavením.

Výuka dvou zkušených pedagogů byla charakterizována promyšlenou přípravou, odbornou propracovaností, metodickou profesionalitou, sugestivním výkladem, který byl příznačný obzvláště pro vyučujícího, který se na škole zabývá dramatickou výchovou a podporuje první básnické pokusy žáků. Hodiny se vyznačovaly tvůrčím nasazením žáků, rozvíjením jejich tvořivosti, byly dynamické, obsahově bohaté. Výrazným příkladem byla pro žáky zkušená vyučující pro svůj osobitý kultivovaný přednes a subjektivně profesionální přístup směrem k nim.

Výuka dalších vyučujících byla realizována tradičním pojetím charakterizovaným konzervativní, rutinní strukturou a formou práce postavenou na dominantní roli učitele. Přes jistou jednotvárnost výuky byla i tato forma vzhledem k vysokému vlastnímu aktivnímu nasazení žáků ve třídách poměrně účinná u zkušenější vyučující, ale i zde převládal zájem především o výborného žáka, žáci s pomalejším tempem práce byli zatlačeni do pozadí. Individuální potřeby žáků byly nerovnoměrně zohledňovány. Neefektivně byly vedeny hodiny vyučující, která nové poznatky žákům pouze předkládala, sama osvětlovala a předčítala. Žáci plnili úlohu zapisovatelů, kdy při rychle nasazeném tempu učitelky i tuto roli namáhavě zvládali. Frontální práce tvořila prioritu vyučovacích hodin a mnohé žáky nemotivovala k jakékoli aktivní činnosti. Zásadním nedostatkem bylo nevyhovující používání spisovného jazyka u jedné z vyučujících, s kultivovaným projevem měli pak problémy i žáci.

Ve velké části výuky byla patrná dobrá motivace, výrazně se projevovala u výše uváděného zkušeného pedagoga. K prověřování znalostí využívali vyučující tradiční formy individuálního zkoušení a frontálního opakování; hodnocení výkonů bylo objektivní, zdůvodněné. Učební pomůcky pro názornost výuky byly používány sporadicky, didaktická technika ke zvýšení efektivity výuky byla uplatněna pouze v jediném případě.

Úroveň komunikace mezi žáky a pedagogy byla průměrná v hodinách založených na frontální práci, velmi dobrá v hodinách, které vytvořily prostor k diskusi, vlastnímu názoru žáků.

Obchodní akademie

Výuka je vedena odborně a pedagogicky nezpůsobilou vyučující a vyžaduje okamžité řešení. Nekvalitně připravené hodiny směrem k žákům ze strany vyučující byly postaveny na velmi chudých didaktických pomůčkách - školní tabule, ukázky literárních textů, které vlastnila

pouze učitelka. Systematická práce s učebnicí, čítankou, textovým materiálem zcela absentovala.

Vyučovací hodiny jsou postaveny na předávání informací čtených z přípravy vyučující, jež si žáci doslovně zapisují do svých sešitů. Tato činnost je prováděna chaoticky, nenáročně a nepřiměřeně směrem ke středoškolskému žákovi. Zvolené metody a formy práce jsou neadekvátní pro tento typ studia. Hlavní úsilí žáka v pojetí této výuky spočívá ve získání alespoň základních informací, které si ale již sám musí utřídit a objasnit. Autoritativní pojetí výuky s absencí jakékoliv tvůrčí práce, aktivního učení a utváření postojů, názorů a vkusu je pro tento předmět naprosto nevyhovující. Výuka, jež má podobu neuspořádaného, nesmyslného a nesourodého slovního chaosu a jež pro žáky je založena na pamětném učení a pasivním přijímání ne vždy jasně a logicky uspořádaných informací, ohrožuje kvalitní a efektivní přípravu na maturitní zkoušku.

Účinná motivace využívána nebyla. Způsoby hodnocení žáků se ve vyučovacím procesu nepromítaly. Při nepodnětné a chaotické výuce probíhala interakce a komunikace mezi žáky a vyučující chudě a zmatečně. Žáci byli mnohdy zmatení a rozpačití.

Hodnocení výuky českého jazyka a literatury na gymnáziu: *Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Personální podmínky mají vynikající úroveň, materiální a psychohygienické podmínky jsou na průměrné úrovni. Část výuky má z hlediska organizace, metod a forem práce velmi dobrou úroveň, menší část vyučovacích hodin byla vedena neefektivně s výraznými nedostatky. Motivace a hodnocení, interakce i komunikace mají velmi dobrou až průměrnou úroveň.*

Celkově je úroveň sledované výuky předmětu hodnocena jako velmi dobrá a v menší části jako ještě vyhovující, s citelně slabými místy.

Hodnocení výuky českého jazyka a literatury na obchodní akademii: *Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako ještě vyhovující, personální podmínky jsou nevyhovující, materiální a psychohygienické podmínky mají ještě vyhovující úroveň. Organizace, metody a formy práce vykazují zásadní nedostatky, stejně jako motivace, interakce a komunikace.*

Celkově je úroveň sledované výuky předmětu hodnocena jako nevyhovující, která ohrožuje průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Dějepis, občanská výchova a základy společenských věd

Časová dotace uvedených předmětů je v souladu se schváleným učebním plánem. Členění učiva do jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám. Ve sledovaných hodinách byla probíraná témata v souladu s platnými učebními osnovami a s vypracovanými tematickými plány učiva. Personálně je výuka velmi dobře zajištěna, pouze jedna vyučující nesplňuje požadavek odborné způsobilosti pro výuku občanské výchovy, další tři vyučující splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti. Předměty byly vyučovány v klasických učebnách. Během vyučování bylo použito video, nástěnné mapy, žáci pracovali s dějepisným atlasem, učebnicí, doplňovacími testy, kvízy i odborným podpůrným materiálem. Psychohygienické podmínky mají nedostatečnou úroveň ve výuce dějepisu maturitního ročníku, kdy je předmět vyučován ve dvou, za sebou následujících dnech.

Výrazným kladem všech hospitovaných hodin byla velmi dobrá profesionální odbornost pedagogů včetně začínajících dvou mladých učitelek. Všechny vyučující dějepisu kladly důraz na pochopení souvislostí dějinných hledisek vývoje společnosti, snažily se učit žáky globálně pojímat historické souvislosti, logicky vyvozovat nové skutečnosti. Obzvláště vyučující maturitního ročníku vstřícným a podnětným přístupem dokázala žáky motivovat, vytvořit prostor pro samostatné a aktivní učení, vést je ke konstruktivnímu myšlení. Srozumitelně

a přiměřeně vedená výuka zkušenější vyučující sklouzávala chvílemi do jednotvárnosti, bez oživení rozmanitějšími vyučovacími metodami.

Jako vynikající je hodnocena výuka občanské výchovy v nižších ročnících gymnázia, jež byla založena na aktivní činnosti žáků a prezentována vlastní tvůrčí prací, osobitým projevem i prožitkem. Výuka byla dynamická, pro žáky podnětná a přínosná. Výborně bylo pracováno s formativní stránkou předmětu směrem k žákům. Ve vyšších ročnících byla vedena vyučující, která prokazovala hluboké znalosti oboru. V hodinách vládl systém, jednotlivé složky na sebe logicky navazovaly, byl vytvořen dostatečný prostor pro vyjádření vlastního názoru. Některé výkladové části byly ale předkládány příliš podrobně bez vyřčeného závěru a formulování jasného shrnutí. V těchto metodicky nepropracovaných úsecích hodin byli žáci zatlačeni do role pasivního posluchače, bez možnosti ověření si, uplatněním zpětné vazby. V několika tematických celcích, které vytvářely otevřený prostor pro výchovnou složku předmětu, byl využit pouze výrazný naukový prvek.

V průběhu vyučování byli žáci motivováni, hodnoceni známkou, pochvalou i povzbuzením. Všechny vyučující využívaly pozitivního posilování v dostatečném množství. Kladené otázky při rekapitulaci učiva byly zaměřeny na pamětní zvládnutí faktografického učiva, na pochopení vztahů a souvislostí a na aplikaci přednášené látky. Dohodnutá pravidla komunikace byla akceptována, osobnost žáků respektována, prostor pro diskusi včetně různosti názorů byl vytvořen v dostatečné míře. Vyučující uměly ve třídách navodit komunikativní atmosféru, svým profesionálním vystupováním byly pro žáky přirozenou autoritou a velmi dobře prezentovaly klasického gymnaziálního učitele.

Seminář z dějepisu, společenskovědní seminář

Nadstandardní učivo je obsahem obou seminářů, které škola nabízí formou volitelných předmětů. Nabízená témata jsou vhodně koncipována, rozšiřují obzory žáků v historických a společenských vědách. Během výuky byly dodrženy seminární formy a metody práce, vyučující výuku pouze koordinovaly. Motivace žáků byla pozitivní, velká část z nich se chce uváděnými vědami hlouběji zabývat po absolvování střední školy. Výuka byla založena na aktivní práci žáků, jejich vedení k samostatnosti, práci s odbornou literaturou a informacemi, umění vyhledat podstatné zadáváním samostatných úkolů.

Plánování a příprava výuky jsou ve všech předmětech hodnoceny jako velmi dobré, personální podmínky jsou příkladné v dějepise, v občanské výchově jsou dobré. Materiální a psychohygienické podmínky vyučování, organizace, formy a metody výuky, účinnost motivace, způsob hodnocení žáků a úroveň interakce a komunikace jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Celkově je kvalita výuky předmětů dějepis, občanská výchova a základy společenských věd, seminář z dějepisu, společenskovědní seminář hodnocena jako velmi dobrá.

BLOK PŘEDMĚTŮ EXAKTNÍCH VĚD

Matematika

Výuka předmětu probíhá na základě schválených učebních plánů pro jednotlivé typy realizovaného studia. Hodinové dotace stanovené učebním plánem jsou dodrženy a souhlasí s dotacemi uvedenými v rozvrhu hodin. Rovněž obsahová náplň souhlasí s učební náplní osnovy matematiky pro jednotlivé ročníky, kopíruje ji. Ani zde nejsou provedeny změny proti dosavadnímu tradičnímu uspořádání učiva. Vlastní tematické plány splňují svoji funkci po stránce formální.

Veškerá hodinová dotace připadající na výuku předmětu matematika je zabezpečena plně kvalifikovanými pedagogy i pro daný stupeň vzdělávání jak v gymnáziu, tak v obchodní

akademii. Odborná i pedagogická způsobilost je využita v plné šíři. Škola má v současné době dostatek odpovídajících výukových prostor, které odpovídají i psychohygienickým požadavkům a potřebám k výuce předmětu. Interiéry učeben jsou však málo podnětné a motivující, rovněž jejich estetická stránka není rozvinuta a v didaktické funkčnosti zcela absentují. Pokud jde o materiálně technické vybavení, škola disponuje dostatečným množstvím a sortimentem učebních pomůcek klasického typu. K dispozici je i běžně užívaná didaktická technika. Všichni žáci užívají učebnice, schválené MŠMT ČR. Vedle toho pracují vyučující i s odbornou, didaktickou a metodickou literaturou. Využívají zdrojů vlastní literatury a sebraných materiálů z tisku i popularizačně odborné literatury. Absentují moderní didaktické programy.

Výuka byla formou hospitační činnosti sledována v osmi vyučovacích hodinách, takřka ve všech vyšších i nižších ročnících gymnázia i v Obchodní akademii. Učivo bylo podáváno věcně zcela správně, popularizujícím způsobem, s využitím schematických znázornění a v metodicky správné kompozici. Znalosti žáků jsou permanentně ověřovány, opakovány a utvrzovány jak v úvodní části hodiny, tak i v jejím průběhu. Nové vědomosti jsou vřazovány do již existujících tematických celků, mezi nimiž jsou strukturovány vzájemné souvztažnosti. Znalosti i dovednosti získávají žáci v požadovaném rozsahu i hloubce. Diferencovaný přístup, který by rozvíjel zájmy a schopnosti zájmů, nebyl v průběhu hodin zaznamenán. Rovněž využití didaktické techniky i v situacích, které k jejich uplatnění v rámci vyšší efektivity vybízely, nebylo v procesu výuky zaregistrováno. Vedle toho ČŠI zaznamenala výrazný zájem studentů o pochopení probíraného tématu a jeho zákonitostí i problémů. Studenti kladou otevřené, konkrétní otázky, směřující k vyřešení nejasností, které v průběhu výkladu vznikly. Reakce vyučujících je vždy vstřícná, replikující danou partii problémového učiva avšak bez hlubší analýzy příčin a prapůvodu nejasností. Pozitivem byla i permanentní interakce vyučujících se žáky třídy, vyzdvižení alternativ postupu řešení, akceptace žákovských návrhů, koncentrovanost a samostatnost v řešení individuálních prací. V nižších ročnících byly výrazně motivující samostatné práce postavené na principu soutěže, běžné využívání mezipředmětových vztahů a trvání na přesné odborné terminologii při věcné znalosti jejího významu. Práce s učebnicí byla využita jen při řešení konkrétních příkladů, nikoli v cvičení dovednosti čtení odborného textu s porozuměním, dovednosti třídění a výběru potřebných informací, jejich vzájemného vřazování do systému věcí poznaných a schopnosti jejich explikace. Čtyři z hospitovaných hodin byly ČŠI hodnoceny jako nadprůměrné, zbývající hodiny jako průměrné. Žáci pracovali převážně samostatně. Efektivnost hodin, s výjimkou počátečního opakování, byla dobrá. V hodinách bylo zřejmé, že vyučující pracují pod časovým tlakem, v jehož důsledku poprávali minimum časového prostoru na vlastní iniciativu žáků a především jejich motivaci. V důsledku toho neměli příležitost k uplatnění vlastních poznatků, znalostí i dovedností.

Plánování a příprava výuky jsou velmi dobré, personální podmínky vynikající. Materiální a psychohygienické podmínky vyučování, organizace, formy a metody výuky jsou ČŠI hodnoceny jako dobré, účinnost motivace, způsob hodnocení žáků a úroveň interakce i komunikace jsou hodnoceny rovněž jako dobré.

Zaregistrovaná pozitiva byla v rovnováze s pozorovanými negativy. Na základě těchto zjištění hodnotí ČŠI výuku matematiky jako dobrou.

Deskriptivní geometrie

Je vyučována jako povinný předmět v dvouhodinové dotaci v kvintách, v rámci disponibilních hodina pokračuje v sextě a septimě již pouze jako seminář, který navštěvují žáci, pro něž je přípravou ke studiu na vysokých školách technického zaměření. Výuka probíhá v kmenových třídách. Vyučující má k dispozici v podstatě učební pomůcky využívané ve stereometrii, tj. modely těles, řezů těmito tělesy, několik demonstračních modelů průniků dvou těles, soupravy

modelů pro technické kreslení, základní konstrukční úlohy v názorném zobrazení na fóliích pro zpětný projektor a soupravu demonstračních konstrukčních prvků pro modelování jednotlivých situací v soustavě projekce na dvě i tři průmětny. Obdobné demonstrační segmenty mají i žáci, kteří si je zhotovili na základě instrukcí vyučujících. Toto vybavení je základní a pro analýzu dílčích situací postačující. Pro grafické znázornění je běžně používáno rýsovacích potřeb a barevných kříd.

Deskriptivní geometrii vyučují dvě pedagožky s příslušným univerzitním vzděláním. Obě mají za sebou více než desetiletou praxi výuky na středních školách. Své zkušenosti doplňují studiem odborné literatury příslušného zaměření. Náplň hodin vychází z vypracovaných tématických plánů, jejichž obsah je shodný s náplní osnovy. Významným rysem je vytýčení cílových vědomostí a konstrukčních dovedností pro každý tématický celek a soustředění se na základní pojmy, které se mají stát systémovým materiálem daného předmětu. Inspekce shlédla v rámci svých hospitací práci jak v běžných vyučovacích hodinách, tak v seminářích ve všech třídách a na základě této eklekce a regresivního postupu dospěla k následujícím explicitním resumé:

- učivo vychází a čerpá z předchozích poznatků, na které konsekventně navazuje a rozvíjí je
- každá vyučovací hodina sledovala explicitní cíl, který byl znám všem žákům a jehož bylo i v různé míře kompletnosti dosaženo. V každé hodině byla, při řešení konkrétních úloh, budována, posilována a rozvíjena prostorová představivost
- veškeré činnosti byly demonstračně modelovány vyučujícím i žáky a na základě těchto modelových situací přesně zakresleny na tabuli a narýsovány do sešitů
- získané vědomosti a dovednosti byly cíleně zařazovány do utvářeného systému a vzájemně dávány do spojitosti s matematickými poznatky, zejména stereometrie
- byla soustředěna velká pozornost na přesnost úplnost a srozumitelnost (na základě popisu) každého grafického projevu
- cíleně byla rozvíjena dovednost v zhotovování náčrtů na základě prostorového znázornění
- při výuce, zvláště v oblastech samostatné práce, uplatňovala vyučující individuální přístup k žákům avšak bez diferencovaných požadavků specifikovaných na základě profesního talentu žáků
- všechny shlédnuté hodiny byly postaveny na zásadách přiměřenosti a trvalosti. K tomu účelu byly použity metody pozorování, předvádění a praktických prací.

Plánování a příprava výuky je na standardní úrovni, materiálně technické podmínky, především vybavení didaktickými pomůckami je rovněž v toleranci průměru. Personální zajištění i zabezpečení kontinuity výuky i její organizace ve vyučovacích hodinách je na velmi dobré úrovni. Oblasti motivace, interakce a komunikace jsou průměrné.

Hodnocení ČŠI shlédnutých hodin deskriptivní geometrie se pohybovalo v rozmezí dobré až velmi dobré.

Informatika a výpočetní technika:

Výuka předmětu je realizována v tercii osmiletého studijního cyklu v tříhodinové týdenní dotaci a v prvním ročníku čtyřletého cyklu v dvouhodinové dotaci. Mimoto v sextě a třetím ročníku čtyřletého cyklu je umožněno žákům zdokonalení v této oblasti formou semináře IVT v počtu dvou hodin týdně. V obchodní akademii je vyučován předmět výpočetní technika v druhém i třetím ročníku jednu hodinu týdně při dělení tříd. Vyučující má pro každou třídu, v níž výuka probíhá, vypracovaný celoroční tematický plán učiva pro daný školní rok. Ten komplexně naplňuje požadavky osnov s konkrétní aplikovaností a praktickým využitím. tematické celky postrádají

podrobnější rozpracování do kapitol i stanovení jakýchkoli dalších podrobnějších informací termínových, metodických, užití literatury, atd. Kontrolou zápisů třídních knih bylo ověřeno bezesbytkové plnění učebního plánu. Vedle tematických plánů se ČŠI seznámila i s osobní písemnou přípravou vyučujícího na vyučovací hodiny. Jsou konkrétní a obsahově funkční.

Výuka probíhá v pracovně výpočetní techniky, která je vybavena jedním serverem zn. Pentium I s procesorem 150 MHz, a 11 pracovními stanicemi osazenými počítači zn. Pentium II, s procesory od 266 MHz až po 450 MHz, ale i jedním ks. PC 386 a třemi ks. PC 286. Počítače Pentium jsou propojeny v lokální síti. Dále jsou k dispozici pro reprodukci dvě tiskárny, jehličková tiskárna Epson a laserová tiskárna. Softwarové vybavení je tvořeno: Novell 4.1 (5.0), MS DOS 6.22, Norton Commander a M 602 určených pro výuku nadstavby DOSu, Microsoft Office 97, Windows 3.11 a Windows 98, textový editor MS Word 6.0 a tabulkový procesor MS Excel 5.0, a antivirový program Antivirus AVG. Vedle těchto provozních programů má škola k dispozici i několik výukových programů, například pro výuku anglického jazyka, programování, práci na Internetu apod. Vybavení pracovny IVT nepovažuje ČŠI za dostatečné. Počet počítačů je nepostačující i při děleném počtu žáků dochází k situaci, že u jednoho přístroje pracují 2-3 žáci.

Byly hospitovány dvě dvouhodiny u dvou vyučujících, kteří zabezpečují výuku předmětu ve škole. Jeden má potřebnou odbornou i pedagogickou kvalifikaci, druhý vyučující má toliko pedagogickou kvalifikaci, avšak výpočetní technikou se profesně zabývá řadu let a individuálně se v tomto oboru i vzdělává z veškeré dostupné odborné literatury i absolvováním profesních kurzů.

Výuka probíhala v pracovně výpočetní techniky. Hodiny měly konkrétně stanovený vzdělávací cíl, který byl metodickou stavbou, v logickém uspořádání učiva, při zachování zásady soustavnosti, systematicky naplňován. Metody práce spočívaly na vzájemném prolínání metod slovního projevu, praktických prací, upevňování, prohlubování, a využití názoru. Tak byly žákům poskytovány vědomosti, dovednosti i návyky v systému, který jim umožňuje vytvořit si operační aparát, s nímž je možno racionálně řešit úlohy praktického života. Vyučující vytvářejí u žáků konkrétní představy o pojmech a jejich vhodné použitelnosti. Žáci pracovali soustředěně, aktivně, činnorodě a experimenty si ověřovali další alternativy postupu. Nedostatkem je nepostačující počet počítačů. Při plném stavu žáků skupiny dochází k tomu, že u několika počítačů (5) musí pracovat dvojice i trojice žáků. Charakteristickými znaky všech hospitovaných vyučovacích hodin bylo ověřování teoretických i praktických znalostí a dovedností žáků, schopnosti jejich praktického uplatnění, vysoká koncentrovanost v průběhu vyučování i plné pracovní vytížení. Verbální výklad vyučujícího byl detailní, objasňování obvyklých algoritmů a programátorských obrátů bylo uskutečňováno na konkrétních příkladech. Nechyběla nabídka alternativních možností a řešení i příležitost žáků ověřovat si a experimentovat. Vyučující soustavně ověřuje získané znalosti a dovednosti, vřazují je do systémových struktur, utvrzují a prohlubují je.

Praktické příklady a stavba hodiny navazující na předchozí dovednosti byly výrazným motivačním stimulem. Vedle toho bylo využíváno i motivačních výzev i apelů vedoucích ke koncentraci. U zadávaných úkolů je soustavně kontrolováno jejich pochopení, upozorňováno na klíčová úskalí a okamžitě poskytována individuální pomoc v případě potřeby. Je respektována zásada přiměřenosti.

Ověřování vědomostí žáků plní systém zpětné vazby s cílem ukázat na vzájemné vztahy a souvislosti a začlenit je do existujícího souboru dovedností. Má vždy charakter utvrzování v návaznosti na předchozí vědomosti. Hodnocení výkonu žáků je vždy objektivní, spravedlivé se zaměřením pozitivního ocenění ovládaného. Je využito slovního zdůvodnění, které vystihuje i dispozice žáka a snahy o zdokonalení.

Žáci měli dostatek prostoru pro vyjádření vlastního názoru i pro subjektivní dotazy týkající se problematiky daných úkolů. Komunikace je založena na vzájemné důvěře a respektu. V diskusi jsou rozvíjeny komunikativní schopnosti dovednosti i umění hbitých a uvážlivých reakcí. Pozitivní vztah žáků k výuce tohoto předmětu je i signálem, že ve třídě vládne atmosféra důvěry spolupráce i tolerance.

Materiálně technické podmínky pro zabezpečení výuky nejsou příznivé, Personální podmínky jsou velmi dobré Stavba hodin byla metodicky promyšlená, spočívala na zásadách uvědomělosti, individuálního přístupu a aktivity všech žáků. ČŠI je hodnotí jako velmi dobré. Motivace i hodnocení vycházely z pozitivních kontaktů a byly velmi dobré. Interakce i komunikace měly v průběhu hodin dobrou úroveň.

Hospitované hodiny Informatiky a výpočetní techniky se vyznačovaly rovnovážným stavem pozitiv i negativ a ČŠI je hodnotí jako dobré.

BLOK PŘÍRODOVĚDNÝCH PŘEDMĚTŮ

Biologie a geologie, Biologie

Hospitace se uskutečnily jak v ročnících víceletého, tak i čtyřletého gymnázia. Plánování výuky je zabezpečeno funkčními, časově-tematickými plány učiva vycházejícími z platných učebních osnov. Pokud tyto dokumenty umožňují realizaci vlastních osnov, jsou tyto (v případě seminářů) řádně schváleny ředitelkou školy. Příprava pedagogů na vyučování byla na dobré úrovni. Materiálně technické podmínky pro výuku jsou poměrně příznivé, nejsou však optimální. Ve škole není zřízena odborná pracovna předmětu, na druhé straně mají žáci i učitelé k dispozici vyhovující laboratoř pro realizaci praktických laboratorních prací požadovaných učební osnovou. Z organizačních důvodů byla hospitována pouze teoretická výuka, která probíhá v běžných kmenových třídách, z nichž některé jsou vybaveny televizními přijímači, videem a příležitostně je využívána „čtecí“ kamera. Z hlediska odborné i pedagogické způsobilosti všichni vyučující splňují podmínky dané právním předpisem pro působení na tomto druhu školy. Problematika psychohygienických podmínek vykazuje jisté rezervy, neboť v několika případech je předmět zařazován dva za sebou jdoucími dny v týdnu. Tato konstrukce rozvrhu není ideální, jinak je patrná snaha zařazovat hodiny do dopoledního sledu vyučovacích hodin.

Z hlediska organizace, metod a forem práce byly hodiny velmi podobné a tradiční: po většinou frontálním (i klasifikačním) zopakování dříve probraného učiva následovalo seznámení s učivem novým; ve většině hodin bylo procvičeno a shrnuto nově probrané učivo. V hodinách měli dominantní úlohu vyučující. Jejich seznamování žáků s novými poznatky bylo vhodně doplňováno vlastními znalostmi žáků, dobře byly používány i další zdroje informací a moderní formy práce (např. problémové úlohy). V nižších ročnících vyučující dbala zásady názornosti, střídala zátěžové činnosti s relaxačními, dokázala žáky zaměstnat po celou vyučovací hodinu. Efektivita takto vedených hodin mohla být ještě zvýšena využíváním moderní didaktické techniky. Ve většině hodin bylo použito alespoň průběžné motivace k výuce, hodnocení výkonů žáků korespondovalo s vnitřním předpisem pro klasifikaci. Interakce a komunikace mezi žáky i vyučující byly na dobré úrovni, svědčily o vzájemném respektování obou subjektů.

Seminář z biologie

Jedná se o volitelný předmět s odpovídající hodinovou dotací v závěrečných ročnících studia. Plánování výuky je zajištěno časově-tematickými plány učiva vycházejícími z učební osnovy, stvrzenými ředitelkou školy. Personální zabezpečení výuky je příkladné, materiální podmínky jsou totožné s výukou teorie, pouze z hlediska psychohygienických zásad lze konstatovat jejich

nerespektování, neboť předmět je zařazen do pozdních odpoledních hodin.

Vlastní činnosti žáků v procesu byly směřovány k jejich předpokládanému dalšímu působení na vyšším typu škol. Tomu odpovídaly rovněž použité formy práce: samostatné zvládnutí delšího celku a jeho prezentace spolužákům, výklad vyučující s tvorbou vlastních poznámek, nutnost vyvozování zobecňujících závěrů. Předmět plní svou funkci, jeho zařazení je účelné.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Personální zajištění výuky má vynikající úroveň, materiální podmínky jsou hodnoceny jako průměrné. V psychohygienických podmínkách byly zjištěny určité nedostatky. Z hlediska organizace, metod a forem práce jsou hodiny hodnoceny jako velmi dobré, motivace a hodnocení rovněž velmi dobré a interakce i komunikace jsou velmi dobré úrovně.

Celkově je kvalita výuky předmětu hodnocena stupněm velmi dobrý, s výraznou převahou pozitiv.

Chemie

Byly navštíveny hodiny ve třídách víceletého i čtyřletého studia včetně výuky laboratorních cvičení. Plánování výuky je charakterizováno časově tematickými plány učiva vypracovanými ve vzájemné spolupráci obou vyučujících předmětu při respektování platných učebních dokumentů. Příprava vyučujících na výuku byla na velmi dobré úrovni. Personální podmínky jsou vynikající, obě vyučující splňují kvalifikační předpoklady stanovené právní normou pro tento typ školy. Materiální podmínky výuky jsou dobré, ve škole není k dispozici odborná pracovna a většina hodin probíhá v kmenové třídě nebo v odborném kabinetu sousedícím s třídou, který vyhovujícím způsobem učebnu nahrazuje. Ten je vybaven běžným způsobem. Pro výuku laboratorních prací škola disponuje dostatečně velkou chemickou laboratoří se základním vybavením pracovních stolů, rozvody energií apod. Z hlediska dodržování psychohygienických zásad jsou poněkud nevhodně zařazovány hodiny dva dny za sebou (z důvodu sníženého pracovního úvazku jedné z vyučujících), jinak je zřetelná snaha tyto zásady respektovat.

Navštívené hodiny se vyznačovaly tradiční strukturou, kdy po frontálním opakování probraného učiva následovalo seznámení s novou látkou, ve většině hodin proběhlo procvičení a shrnutí nově probraného učiva. Při vlastním výkladu byly vhodně využity další zdroje informací (učebnice), nakopírované materiály s úkoly, názorné modely. Vyučující prokazovaly svůj pěkný vztah k žákům, byly přístupné jejich dotazům a pracovní atmosféra ve třídě byla vstřícná, uvolněná. Z důvodu zvýšení efektivity práce by bylo vhodné více využívat prostředky didaktické techniky, neboť převládalo pouze psaní na tabuli.

V hodinách byla zaznamenána průběžná motivace pro vykládaná témata, hodnocení bylo omezeno na splnění úkolů. Interakce a komunikace korespondovaly s atmosférou ve třídě, měly dobrou úroveň. V hodině laboratorních prací také převládala pracovní atmosféra, vyučující dbala na přesné vyjadřování žáků, procvičovala teoretické znalosti nutné pro vlastní práci. Vedení hodiny mělo řád, žáci dostávali jasné pokyny pro svou práci, získávali vhodné návyky svého chování v laboratoři.

Seminář a cvičení z chemie

Seminář je koncipován jako volitelný předmět pro žáky maturitních ročníků. Plánování výuky je zajištěno vypracovanými časově-tematickými plány respektujícími učební osnovu, které byly řádně schváleny ředitelkou školy. Hodinová dotace odpovídá učebnímu plánu. Vyučující splňuje kvalifikační podmínky pro výuku, vlastní proces se uskutečňuje v týchž podmínkách, jako teoretická výuka. Zařazením hodin na úvod dopoledního sledu vyučovacích hodin jsou respektovány psychohygienické podmínky.

Vlastní činnosti v průběhu výuky naplňovaly účel a poslání předmětu: žáci byli neustále kontaktováni a úkolováni vyučující, měli k dispozici různé zdroje informací, se kterými pracovali, vyvozovali zobecňující závěry z konkrétních údajů. Zpracováním delších témat byli učeni orientaci v textu, jeho samostatnému zvládnutí a předložení ostatním. V další části hodiny následovalo prověření individuálních znalostí písemnou formou. Motivace pro výuku byla zřetelná, vyučující slovně zhodnotila předvedené výkony žáků. Interakce a komunikace v početně malé skupině žáků byly na dobré úrovni.

Plánování a příprava výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré. Materiální podmínky jsou dobré úrovně, z hlediska personálního je výuka zajištěna vynikajícím způsobem. Psychohygienické podmínky mají průměrnou úroveň. Organizace, metody a formy práce jsou hodnoceny jako velmi dobré, motivace a hodnocení rovněž. Interakce a komunikace mají velmi dobrou úroveň.

Celkově je úroveň výuky předmětů chemie, seminář a cvičení z chemie hodnocena stupněm velmi dobrý, s výraznou převahou pozitiv.

Zeměpis

Hodinové dotace výuky zeměpisu jsou ve všech ročnících v souladu s MŠMT ČR schválenými učebními plány pro gymnázia s osmiletým, sedmiletým a čtyřletým studijním cyklem. Náplň osnovy je vyučujícími rozpracována do tematických plánů pro jednotlivé ročníky a současný školní rok. Rozvržení jednotlivých kategorických celků do temat je fakticky pouhou kopií osnovy. Rozpracování tematických celků do dílčích kapitol, stanovení příslušné hodinové dotace těmto kapitolám i celým tematům, rámcové určení termínů splnění konkrétního učiva, vhodná doplňující literatura, učební pomůcky, didaktická technika, adekvátní metody a formy práce apod., to vše v těchto plánech absentuje. Plní tedy svoji funkci pouze formální a v této formě nemohou dostatečně sloužit zpětně reflexivním účelům, ani perspektivnímu využití a zdokonalování na základě empiricky ověřených podkladů. Všechny revidované tematické plány jsou opatřeny čj. osnov, na jejichž základě byly vypracovány, verifikovány a schváleny ředitelstvem školy.

Výuka probíhá výhradně v učebně, která sousedí s kabinetem zeměpisu. Ten je v dostatečné míře vybaven příslušnými obecně geografickými, administrativními, hospodářskými, politickými a dalšími potřebnými nástěnnými mapami, které jsou přehledně uloženy k operativnímu použití, žakovskými atlasy a globusy, nástěnnými obrazy i dostačujícím sortimentem svazků odborné literatury a vlastním obrazovým a tiskovým dokumentačním materiálem vyučujících. Rovněž jsou k operativnímu využití sady diapozitivů a diafilmů k jednotlivým tematům i státům a omezené množství videokazet s geografickou tematikou. K tomuto názornému materiálu je k dispozici i veškerá potřebná didaktická technika pro praktické uplatnění a demonstraci. Všichni žáci mají k dispozici školní atlasy a učebnice, jejichž užívání schválilo MŠMT ČR. Výuku předmětu zajišťují dva plně aprobovaní učitelé, s letitou praxí a osobními zkušenostmi.

Předmět byl hospitován v sedmi třídách, v nichž výuka probíhala. Hospitace byly rozloženy tak, aby byl pokryt co největší průřez věkových skupin žáků. Všechny vyučované hodiny měly jasně stanovený cíl a vyznačovaly se erudicí vyučujících, střídáním metod práce, promyšlenou organizační strukturou, v níž nechyběla ani samostatná práce žáků s využitím učebnicových textů a příslušných map. Žáci byly vedeni k dovednostem aplikovat poznané učivo v obecně platných podmínkách a životních situacích. Těžiště práce všech hospitovaných hodin však spočívalo ve výkladu vyučujících soustavně kombinovaném řízeným rozhovorem, což permanentně aktivovalo celou třídu. V každé hodině byly k dispozici potřebné nástěnné mapy s vhodným obrazovým materiálem a kde bylo potřebné, byla využita i didaktická technika a velmi funkčně i nezbytné demonstrační názorniny. Informace byly podávány na potřebné úrovni vyspělosti žáků jednotlivých ročníků, za plné

spolupráce žáků třídy a s využitím jejich veškerých znalostí i praktických dovedností. Velmi přínosné a motivující bylo naprosto samozřejmé využívání mezipředmětových souvislostí. Žáci prokázali aktivní dovednosti v práci s mapou a kombinací vlastních získaných poznatků i vědomostí dedukovat závěry a soudy na základě geografické polohy. Při vyjadřování správně a samozřejmě uplatňovali odbornou terminologii. Inspekci byl zaznamenán i výrazný prostor pro samostatné aktivní učení, jakožto běžnou součástí výukového procesu.

Žáci prezentovali schopnost samostatně pracovat s učebnicí, vyhledávat, třídít, kompletovat, porovnávat, analyzovat poznatky, vyvozovat předpoklady, závěry, soudy, atd. Byli motivováni spontánním přístupem vyučujících i jejich impulsivními apely a výzvami. Rovněž využitím všech svých potenciálních vědomostí v procesu výuky. Vyučující vždy soustavně a systematicky prověřovali výchozí znalosti a dovednosti. Otázky při zkoušení a opakování nebyly zaměřeny pouze na pamětní zvládnutí učiva, ale prvořadě na pochopení vztahů, příčin a souvislostí a na základě jejich uvědomění provádět aplikaci. Samotná organizace vyučovacích hodin byla strukturována tak, aby umožňovala uplatnění co největšího počtu žáků třídy v procesu výuky, umožňovala jim pracovat individuálním tempem a uplatnit vlastní aktivitu a iniciativu. Tak docházelo k reálnému využití subjektivních příkladů a zkušeností žáků. U veškerých tvrzení bylo požadováno zdůvodnění a argumentace, čímž byly aktivovány a uplatňovány nejen registrační složky paměti, ale i logického myšlení. Zkoušení a opakování mělo za cíl větší utvrzování poznatků i schopnost s nimi operovat. Hodnocení výkonu žáků bylo vždy objektivní spravedlivé a vyučujícími zdůvodněné.

Bylo evidentní, že žák je chápán jako aktivní činitel výuky, jehož osobnost je respektována. Rovněž byla zvýrazněna podmíněnost úspěchu výsledku učení na jeho učební aktivitě a vlastním úsilí. Oboustranná komunikace spočívala na vzájemné důvěře a respektu, jehož projevem bylo vytváření prostoru pro vyjádření individuálního názoru, možnosti o něm diskutovat a vést jeho obhajobu. Vyučující vlastním příkladem pracovního nasazení, korektním jednáním a osobitým přístupem pozitivně ovlivňují vytváření interpersonálních vztahů, prostředí důvěry, spolupráce a adekvátní tolerance.

Oblast plánování, přípravy výuky, materiálně technických a personálních podmínek je na velmi dobré úrovni. Oblast organizace, forem a metod výuky se vyznačovala drobnými formálními nedostatky. V oblastech motivace a hodnocení žáků, interakce a komunikace v průběhu vyučovacích hodin byla výrazná převaha pozitiv. Pět vyučovacích hodin bylo shledáno s výraznou převahou pozitiv a zbývající dvě hodiny se vyznačovaly rovnováhou mezi pozitivními a negativními jevy.

ČŠI hodnotí proces výuky předmětu zeměpis jako velmi dobrý.

ODBORNÉ PŘEDMĚTY: (Obchodní akademie)

Výuka v inspektovaných předmětech probíhala podle schválených učebních plánů. Tematické plány jsou zpracovány v souladu s osnovami pro studovaný obor. Hodinové dotace a rozčlenění učiva do jednotlivých ročníků odpovídají schválenému učebnímu plánu. Výchovně vzdělávací proces probíhá v prostorách bývalého Středního odborného učiliště stavebního a Učiliště. Podmínky pro vyučování jsou zde dobré po stránce počtu tříd, jejich velikosti, čistoty a hygieny prostředí i po stránce materiálně technického vybavení. Pokud jde o personální zajištění organizace výuky, je zabezpečena jednou interní pracovnící (důchodového věku) s plnou odbornou způsobilostí pro 57% vyučovacích hodin a zároveň plní funkci zástupkyně ředitelky školy pro OA. Dále třemi interními učiteli, z nichž dva jsou zaměstnaní na zkrácený úvazek, jedna vyučující pracuje ve vedlejší pracovním poměru a pět učitelů je externími pracovníky. Z celkového počtu 87 hodin vyučovacích ve škole je 16,1 % vyučováno učiteli s úplnou odbornou způsobilostí, 16,1% pouze s odbornou a

16,1 % s pedagogickou způsobilostí. Přes polovinu vyučovaných hodin (51,7 %) je realizováno nevyhovujícím způsobem, bez jakékoli způsobilosti.

Vyučovací hodiny v odborných ekonomických předmětech byly vedeny klasickým způsobem: zkoušení, opakování, výklad, diktovaný zápis. Kvalita výuky je rozdílná podle vyučujících i jednotlivých předmětů. Výuka se zakládá na výhradním užití metody frontálního vyučování, učivo je žákům pouze předkládáno bez využití např. problémového vyučování, řízeného objevování apod. V hodinách ekonomiky, hospodářských výpočtů a statistiky nebyl jasně stanoven ani cíl, ani obsah vyučovací hodiny. Neobjevila se motivační složka. Do hodin byly zařazovány příklady z učebnic, zápis byl vlastně opisováním části učebnice, kterou mají žáci k dispozici. Evidentně jsou oslabené mezipředmětové vztahy (např. vazba mezi předměty *ekonomika* a *právo* v tematickém celku zásobování, *ekonomika* a *účetnictví* v tematickém celku účtování na bankovních účtech). Negativem je nevyužívání didaktických pomůcek a didaktické techniky, což v některých případech ovlivňuje spád hodiny (např. 7 min je diktováno zadání příkladu - není uplatněn např. zpětný projektor). Ani v jedné hodině se neobjevilo průběžné sledování, zda žáci výkladu rozumí a ani v jednom případě se neobjevilo závěrečné shrnutí ověřující, že učivo bylo studenty akceptováno, pochopeno a že nové poznatky budou moci aktivně využívat. Atmosféra ve vyučovacích hodinách byla klidná.

Vzdálenost pracoviště školy znemožňuje využít pro výuku všeobecně vzdělávacích předmětů učitelů gymnázia plně odborně způsobilých. Výuka odborných předmětů, byť profesně kvalifikovanými učiteli, není efektivní. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem hodnotí ČŠI výuku v odborných ekonomických předmětech stupněm ještě dostačující.

Souhrnné hodnocení procesu vzdělávání na podkladu hospitací a kontroly dokumentace

Výuka ve škole probíhá na základě MŠMT ČR schválených učebních plánů a učebních osnov, rozpracovaných pro všechna předměty do tematických plánů, jejichž úroveň je v rozpětí od čistě formálních po účelově funkční. Podmínky výuky v gymnáziu jsou dobré až velmi dobré, v obchodní akademii, zvláště v oblasti personálního obsazení, výrazně pod hranici průměru. Organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny v rozpětí velmi dobré až dobré, v obchodní akademii v relaci velmi dobré až ještě vyhovující s výraznými nedostatky. Ve sféře motivace a hodnocení je vyváženost zjištěných pozitiv s negativy, interakce a komunikace jsou kultivované a velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Plánování vychází z analýzy stávajících možností a podmínek školy, úspěšnosti absolventů v přijímacích řízeních na vysoké školy, výsledcích Sondy MATURANT, výsledcích v olympiádách a soutěžích žáků i jejich uplatnitelnosti na trhu práce, dále z dobré znalosti školy a jejich personálních i materiálních podmínek a z koncepční představy o budoucnosti školy.

Základním materiálem školního plánování je *Koncepce školy*, která je každoročně rozpracovávána do celoročního plánu práce. Na jeho vytvoření, připomínkování i konečném znění se podílejí všichni pracovníci školy. Je funkční, konkrétní, adresný a koncepčně perspektivní. Každý z vyučujících jej má k dispozici. *Celoroční plán školy* detailně určuje nejen termíny pedagogických rad, ale uvádí i termíny pravidelných operativních porad, při kterých se průběžně řeší běžné problémy a úkoly, jež přináší školní rok. Dále se zabývá plánováním a prací jednotlivých metodických sdružení, do kterých jsou rozděleni všichni vyučující.

Zcela specifickou oblastí jsou *tematické výukové plány*, které jsou rozpracováním schválených učebních plánů a osnov. Jsou rozdílné úrovně, ve větší míře formální a pro efektivnost učitelovy práce minimálně

funkční. Učební plán vzdělávacího programu a učební osnovy všech předmětů jsou plněny v plném rozsahu. Zahnuje v sobě i širokou nabídku *volitelných a nepovinných předmětů* ve snaze pokrýt co největší škálu konkrétních zájmů a iniciativ žáků školy. *Plán výchovného poradce* postihuje i problematiku prevence v užívání návykových látek. Rovněž *předmětové komise* mají zpracovány plány svých činností. Zápisy z jejich porad umožňují retrospektivní kontrolu jejich plnění. *Plány kontrolní činnosti* ředitelky školy a jí pověřených vedoucích pracovníků zahrnují v sobě plány činnosti svěřených úseků. Jejich součástí je i hospitační činnost.

Oblast plánování má svoji logickou posloupnost, postihuje všechny oblasti činnosti školy v její atomizaci i komplexnosti a ČŠI ji hodnotí jako velmi dobrou.

Organizování

Základní normou koordinující provoz školy je ředitelkou školy vydaný *Organizační řád*. Jsou v něm podrobně popsány kompetence a povinnosti vedoucích pracovníků, vyučujících, provozních zaměstnanců, poradních a konzultačních orgánů ředitelky školy. V tomto dokumentu jsou dále specifikovány zaměstnanecké vztahy. V souladu s rozšířením školy byla tato vnitřní norma novelizována o oblast výuky v obchodní akademii.

Základním poradním orgánem ředitelky školy je pedagogická rada, která se schází na jednání plánovaně šestkrát do roka, v případě potřeby i mimo plán. Dalším poradním orgánem je užší vedení školy, kam kromě ředitelky školy náleží její obě zástupkyně, pro výuku v gymnáziu a v obchodní akademii.

Důležitým článkem organizování jsou pravidelné, každý pátek svolávané provozní porady vedení školy se všemi vyučujícími gymnázia v průběhu velké přestávky. Na těchto provozních poradách je řešena organizační a provozní problematika nejbližšího období, tj. v časovém horizontu jednoho týdne, maximálně měsíce.

Možnost vyjádřit se k průběhu výuky mají, kromě jednotlivých vyučujících, zejména předsedové předmětových komisí, v nichž každý vyučovaný předmět má svou vlastní komisi, která např. v předmětu chemie je tvořena pouhými dvěma vyučujícími. Z rozhovoru s předsedy některých komisí vyplynulo, že jejich činnost je zaměřena převážně na problematiku tvorby tematických plánů, potažmo plnění učebních osnov, dále na dovybavení školy učebními pomůckami apod.

Chování žáků je determinováno dokumentem nazvaným *Vnitřní řád školy*, v němž jsou jednak zmíněny povinnosti žáků vyplývající z ustanovení právní normy, jednak obsažena práva žáků požadovaná mezinárodními úmluvami přijatými ČR. Ve svých některých pasážích (např. omlouvání absence) formulace *Vnitřního řádu školy* nerespektují platnou právní normu, neboť neberou v úvahu vlastní právní odpovědnost zletilého žáka. Společně s *Vnitřním řádem školy* byl školou vypracován *Klasifikační řád Gymnázia Říčany*, který specifikuje pravidla pro hodnocení chování a prospěchu žáků na podmínky ve škole. Oba tyto dokumenty určují a stanovují chod školy.

Vnitřní systém přenosu informací směrem k žákům je reprezentován nástěnkami s aktuálními informacemi na chodbě školní budovy, kde jsou dále k nahlédnutí oba zmiňované předpisy (*Vnitřní řád školy a Klasifikační řád*), dále prostřednictvím třídních učitelů a výchovných poradců. Ve škole nebyla ustavena žákovská samospráva, s podněty a připomínkami se žáci obrazejí na vedení školy přímo nebo prostřednictvím třídních učitelů. Vyučující gymnázia jsou s informacemi vedení školy seznamováni na schůzích pedagogických rad, dále na provozních poradách a konečně prostřednictvím zmiňovaných nástěnek. Informovanost vyučujících na odloučeném pracovišti, kde probíhá výuka obchodní akademie, je zajišťována zástupkyní ředitelky školy pro tuto oblast. Přenos informací o škole směrem k rodičům i žákům je zajišťován jednak dvakrát ročně svolávanými schůzkami rodičů. Zvláštní schůzky jsou

svolávány pro rodiče žáků prvních ročníků obou forem studia, jednak realizací Dne otevřených dveří, inzerátů v regionálním tisku a účasti školy na prezentacích středních škol regionu. Moderní forma prezentace (stránka na INTERNETu) je ve stádiu příprav.

Ve škole pracují Sdružení rodičů jednak při gymnáziu a jednak při obchodní akademii. Vedení sdružení nazvané *Rada rodičů při Gymnáziu Říčany* je využíváno jako konzultační orgán ředitelky školy. Dle jejího sdělení je spolupráce s *Radou rodičů* na velmi dobré úrovni.

Výroční zpráva o činnosti a o hospodaření školy je dalším zdrojem informací o škole.

Pro fungování školy jsou vytvořena pravidla, která jsou v praxi dodržována. Oblast organizování je hodnocena jako nadprůměrná, s výraznou převahou pozitiv.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy uplatňuje demokratický styl řízení založený na vzájemné důvěře, podpoře aktivit vyučujících, zodpovědnosti za vykonanou práci. Ve škole tak vzniká předpoklad pro tvůrčí pracovní atmosféru. Ředitelka školy se aktivně zúčastňuje odborných a metodických seminářů, které se zabývají inovačními změnami v současném školství. Nové poznatky přenáší na pedagogický sbor při provozních poradách. Kreativní vedení pedagogů je znatelné především ve výuce, jejíž větší část probíhá efektivně s využitím netradičních forem práce směrem k žákům. Kritéria pro přiznávání nadtarifních složek platu jsou stanovena a byla společně projednána na pedagogické radě. Vypracovaný systém hodnocení zahrnuje úroveň výchovně-vzdělávacího procesu jednotlivých pedagogů, další aktivity vyučujících související s vlastním sebevzděláváním, iniciativní a přesné plnění pracovních povinností. Na základě těchto kritérií jsou nadtarifní složky diferencovány. Objektivním hodnocením vedením školy jsou pedagogové podněcováni k soustavné práci se žáky ve škole i mimo školu. Nezanedbatelným motivačním činitelem je již sama práce v daném typu školy. Větší část pedagogického sboru přijala filozofii celoživotního vzdělávání a navštěvuje nejruznější kurzy a semináře.

Ředitelka školy má propracovaný systém vedení pracovníků, kompetence delegované na další členy vedení jsou konkretizované v organizačním řádu. Hlavní směry a cíle činnosti školy jsou stanovené ročním plánem práce.

Vedení školy všestranně podporuje tvůrčí aktivity pedagogických pracovníků. Systém, rozsah a efektivnost jejich vedení a motivování je na velmi dobré úrovni.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly je zakotven v organizačním řádu školy a koncepci rozvoje školy. Vychází jednak ze zákonných norem určujících periodičnost jednotlivých kontrol především v oblasti ekonomiky, financování (např. inventarizace majetku, finančních prostředků, oběh účetních dokladů, technických kontrol a revizí, atd.), z pokynů školského úřadu Praha východ (např. oblast civilní ochrany) a z interního plánu kontrol. V organizačním řádu školy je u vedoucích pracovníků konkrétně stanovena oblast, která spadá do působnosti jejich kontrolní činnosti, zároveň je ustanovená kontrolní činnost definována i v jejich osobní náplni práce. Konečné výstupy pracovníků delegovaných kontrol provádí ředitelka školy.

Kontrolu výchovně vzdělávacího procesu provádí ředitelka školy systémem rozvržení do tří sekvencí: **vstupy** (rozvržení učiva stanoveného osnovami do ročníků – konsensus dohody předmětových komisí, časově tematické plány vyučujících), výchovně vzdělávací **proces** (kontrola formou hospitací, úrovně čtvrtletních písemných prací, vedení ročníkových prací, pohovory s vyučujícími, reakce na jejich podněty, upozornění, požadavky a doporučení rodičů) a **výstupy** (maturitní zkoušky, formulace, obsahová náplň, podkladové materiály maturitních

témat, úroveň zkoušení, klasifikace, motivace a interakce členů komise, kvalita znalostí, vědomostí, dovedností i schopností žáků, úspěšnost v přijímacím řízení na vysoké školy, úspěšnost v předmětových olympiádách a soutěžích). Ředitelka školy i její zástupkyně mají stanoveny individuální priority hospitační činnosti, které jsou konkrétní a z hlediska zkvalitňování výchovně vzdělávacího procesu funkční a perspektivní.

Kontrola pedagogické dokumentace je periodicky prováděna zástupkyní ředitelky školy a ČŠI se o tom přesvědčila při revidování této dokumentace. Rovněž kontrola činnosti předmětových komisí spadá do kontrolní činnosti uvedené pracovnice. Tato kontrolní činnost se zaměřuje jednak na vlastní práci komisí, ale i na plnění úkolů zadaných ředitelkou školy (příkladně rozpracování nových učebních dokumentů, koncepce výuky i realizace maturit ve výstupních ročnících čtyřletého i osmiletého studia, vyjádření k diskusním podkladům MŠMT ČR apod.). Dále provádí kontrolu plnění úkolů učitelů jak vyplývají z náplní práce, problematiky tříd, organizace práce i kontrolu aktuálně stanovených úkolů měsíčních a týdenních plánů i porad.

Povinnosti plynoucí z funkce výchovného poradce jsou částečně převedeny na třídní učitele maturitních ročníků (poradenská a konzultační činnost v perspektivním uplatnění maturantů) a vyučující biologie a tělesné výchovy, která převzala úkoly protidrogové koordinátorky. Kontrola tohoto úseku je zapracována ve Vnitřní směrnice školy pro prevenci před zneužíváním návykových látek.

Kontrola hospodaření se státními finančními prostředky je ekonomkou školy sledována velice pozorně, každý měsíc při její uzávěre. Ředitelka školy provádí kontrolní činnost na závěr každého čtvrtletí. Inventarizace majetku je prováděna každoročně a inventarizace finančních prostředků v hotovosti jedenkrát za čtvrtletí. Kontroly týkající se ekonomiky školy jsou prováděny v souladu s § 29 a §30 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Zápisy o provedených revizích se provádějí vždy u kontrol stanovených legislativním rámcem (inventarizace, BOZP, PO, technické kontroly apod.) a u nedostatků zjištěných při hospitační činnosti. Zápisy jsou podepisovány vyučujícím, v případě vážných nedostatků následuje sepsání výzvy k odstranění zjištěných závad v souladu se Zákoníkem práce.

Pro zvýšení efektivity práce zaměstnanců školy a pro jejich motivaci vypracovala ředitelka školy evaluační nástroje určené k sledování a posouzení kvality práce pracovníků školy. K evaluaci je užíváno především výstupů, které jsou ověřitelné a fakticky měřitelné. S těmito hodnotícími kritérii byli seznámeni všichni zaměstnanci školy.

ČŠI se podrobně seznámila s kontrolním systémem školy i jeho mechanismy a konstatuje, že kontrolní činnost je dokladovatelná, pravidelná odpovědná a efektivní. Systém je funkční a ČŠI jej hodnotí jako velmi dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Ředitelka školy: dodržuje platné právní předpisy

má vybudovaný účinný systém plánování, organizace a kontroly

řízení školy je promyšlené, cílené a má velmi dobrou úroveň

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Obchodní akademie má naplněn pouze druhý a třetí ročník, vždy jednu třídu. Vzhledem k tomuto je prokazatelně obtížné sestavit úvazky pro odborně způsobilé interní pracovníky. Pro zabezpečení provozu je nutné využívat externisty a další pracovníky zabezpečující provozování převzaté budovy. Zde je pravděpodobně příčina oslabených mezipředmětových

vztahů. Je zřejmé, že OA nutně potřebuje nové impulsy, včetně úpravy učebních plánů (změny časových dotací jednotlivých předmětů, dotažení mezipředmětových vztahů a tím i zásah do tematických plánů). V takovém případě by vedení školy mělo požádat o spolupráci některou z klasických obchodních akademií. Nabízí se i jiná možnost, že škola neotevře první ročník Obchodní akademie a po dovedení současného druhého a třetího ročníku k maturitě požádá o vyřazení této své části ze sítě škol. Tato alternativa (vzhledem k bezproblémové dostupnosti velkého počtu pražských škol stejného či obdobného zaměření i přebytku těchto absolventů na trhu práce) je funkčnější. Současný provoz Obchodní akademie je ekonomicky i funkčně neefektivní.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané 17. února 1999 pod čj. 14 759/99-21 s platností od 1. ledna 1999
- třídní knihy a třídní výkazy
- učební plány hospitovaných všeobecně vzdělávacích i odborných předmětů, osnovy a tematické plány gymnázia i obchodní akademie
- koncepce rozvoje školy
- organizační řád Gymnázia a Obchodní akademie Říčany + příloha k organizačnímu řádu
- rozvrhy hodin gymnázia a obchodní akademie tříd i vyučujících
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy
- klasifikační řád a předpisy související, materiál určený pro učitele školy
- kritéria pro poskytování osobního příplatku a mimořádných odměn
- plán činnosti Gymnázia a Obchodní akademie na školní rok 1999/2000 měsíční plány školy za školní rok 1998/99 a 1999/2000.
- prevence zneužívání návykových látek (opatření na základě pokynu MŠMT ČR)
- plán kontrolní činnosti a kontrolní mechanismy ředitelství školy
- Přehled činnosti předmětové komise matematiky a fyziky za 1. pololetí šk. r. 1999/2000
- Vnitřní řád Gymnázia Říčany
- MŠMT ČR schválené učební dokumenty oborů vyučovaných ve škole
- žákovská dokumentace (sešity)
- Výroční zpráva o činnosti a o hospodaření školy za školní rok 1998/99

ZÁVĚR

Gymnázium

1. personální podmínky gymnázia jsou vynikající
2. materiálně technické podmínky se odlišují pro výuku jednotlivých předmětů. Na patřičné úrovni nejsou v předmětu informatika a výpočetní technika. Rovněž nedobré je vybavení výukovými programy.
3. hygienické podmínky jsou velmi dobré
4. průběh vzdělávání ve sledovaných předmětech je v rozpětí velmi dobrý až dobrý
5. řízení školy je velmi dobré

Obchodní akademie

1. personální podmínky jsou podprůměrné
2. materiálně technické možnosti školy jsou na dobré úrovni
3. hygienické podmínky jsou velmi dobré
4. průběh vzdělávání ve sledovaných předmětech je v rozpětí od velmi dobrý až po výrazně podprůměrný
5. řízení školy je velmi dobré

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Vilibald Knob	PaedDr. Vilibald Knob v.r.
Členové týmu	Mgr. Ivana Kadeřábková	Mgr. Ivana Kadeřábková v.r.
	PaedDr. Vladimír Krieg	PaedDr. Vladimír Krieg v.r.
Externí spolupracovníci	Ing. Adolf Beznoska	

V Nymburku dne: 11. února 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. únor 2000

Razítko

PhDr. Václava Černá v.r.
Podpis ředitelky školy

Předmětem orientační inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, Komenského 1254, 288 01 Nymburk, do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Školský úřad Praha východ, Biskupská 7, Praha 1	13. 3. 2000	03692/00-00001
Zřizovatel: MŠMT ČR, Karmelitská 7, Praha 1	13 .3. 2000	03691/00-00001

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacního protokolu ČŠI	Text
/	/	Připomínky k obsahu inspekční zprávy nebyly podány